

NORGES BONDELAG

Stortingets finanskomité
Stortinget
0026 OSLO

Vår saksbehandler
Arnstein Tveito
22 05 45 75

Vår dato
18.10.2012
Deres dato

Vår referanse
12/00326-2
Deres referanse

Statsbudsjettet for 2013 - Prop. 1 LS (2012-2013) Skatter, avgifter og toll

Innledning

Norges Bondelag støtter hovedinnretningen i statsbudsjettet for 2013. Regjeringens prioritering av samferdsel, forskning, samfunnssikkerhet og beredskap er viktig for landbruket. Sikker og stabil matvareforsyning er en grunnleggende faktor i beredskapsarbeidet. Bedre infrastruktur og økt transportkapasitet er viktig for landbruket, men det er avgjørende at matjordene vernes når veier og bane skal etableres. Vi er godt tilfreds med at Regjeringen velger å utnytte handlingsrommet i WTO-avtalen med forslaget om omlegging fra kronetoll til prosenttoll på enkelte landbruksvarer.

Norges Bondelag har store ambisjoner for norsk matproduksjon. Stortinget har gjennom behandlingen av landbruks- og matmeldinga, Meld. St. 9 (2011-2012) lagt gode ambisjoner for norsk landbruk. I landbruks- og matmeldinga heter det at *"Gode inntektsmuligheter er det viktigste virkemiddelet for å nå de jordbrukspolitiske målene."* Norges Bondelag deler denne forståelsen, og forventer at det utvises en tilsvarende handlekraft som i tollvernspørsmålet, med styrkede inntektsmuligheter for å nå produksjonsmålet.

a) Tilslutning til Regjeringens forslag om endringer i tollvernet

Importvernet er en bærebjelke i landbrukspolitikken, og en forutsetning for å nå målene om økt norsk matproduksjon i takt med befolkningsveksten slik Stortinget legger opp til i landbruks- og matmeldinga, Meld. St. 9 (2011-2012).

Betydningen av å videreføre et sterkt importvern blir sterkt framhevet i meldinga: *"Regjeringen vil sikre et importvern som gir beskyttelse gjennom hele verdikjeden og utnytte handlingsrommet for å føre en nasjonal landbrukspolitikk."*

Viktigheten av å utnytte handlingsrommet i importvernet er også framhevet i Stortingets behandling av meldinga. Der uttrykker flertallet at: *"Flertallet er kjent med at Norge etter gjeldende WTO-avtale har adgang til å benytte enten kronetoll eller prosenttoll for de viktigste landbruksvarer. Flertallet er enig i at dette handlingsrommet må utnyttes for å sikre et velfungerende importvern også i fremtiden"*.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:
Postboks 9354 Grønland
0135 OSLO

Norges Bondelag
Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:
Landbrukets Hus,
Scweigaardsgate 34 C
0191 OSLO

Org.nr.: 939678670
Org.nr.: 985063001 MVA

Telefon:
22 05 45 00

Bankkonto: 8101.05.12891
Bankkonto:: 8101.05. 91392

E-postadresse:
bondelaget@bondelaget.no

Internett:
www.bondelaget.no

Vår dato Vår referanse
18.10.2012 12/00326-2

Kostnadsveksten i Norge bidrar til at vi nå snart tjue år etter at WTO-avtalen ble inngått, opplever at kronetollen som er bundet i faste kroner, for stadig flere varer ikke lenger gir tilstrekkelig beskyttelse. Importen av landbruksvarer har mer enn doblet seg siden 2000 og utgjør nå om lag 40 milliarder kroner per år. Fra 2005, og frem til i dag har befolkningsveksten vært på over 8 prosent, mens matproduksjonen tilsvarende kun har økt med 1,5 prosent. Det innebærer at norsk landbruk og næringsmiddelindustri hvert år taper markedsandeler til fordel for importerte matvarer.

Tollvernet er videre en forutsetning for å opprettholde matindustri og annen verdiskaping i fastlands-Norge. Landbruket inkludert den landbruksbaserte næringsmiddelindustrien er en av de største næringene i Norge. Den sysselsetter omkring 90 000 personer og har samlet en produksjonsverdi på 120 milliarder kroner.

Norges Bondelag er godt tilfreds med Regjeringens forslag til endringer i tollvernet. Dette bidrar til å sikre et landbruk over hele landet, beholde dagens produksjonsvolumer og legge til rette for økt matproduksjon i tråd med målsettingene i landbruks- og matmeldinga.

b) Kommentar til Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2012

Næringslivet finansierer lettelser i formuesskatten

Norges Bondelag er positiv til at regjeringen øker bunnfradraget i formuesskatten. Samtidig er vi kritiske til at lettelsen i bunnfradraget delvis finansieres ved å øke ligningsverdien for næringsseiendom fra 40 til 50 prosent av markedsverdien.

Norges Bondelag krever sammen med en rekke representanter for det private næringsliv at formuesskatten på arbeidende kapital fjernes. For landbruket er formuesskatten på arbeidende kapital spesielt negativ ettersom næringens kapitalavkastning er svært lav.

Norges Bondelag ber finanskomiteen medvirke til at formuesskatten på arbeidende kapital fjernes.

c) Oppbygging av egenkapital gjennom skattesystemet

Etablering av fondsordning etter modell fra skogfondordningen

Landbruket har betydelige utfordringer knyttet til investeringer i jord og bygninger for å fornye driftsopplegget og imøtekomme miljøkrav. Samtidig er kostnadsveksten svært høy, ikke minst grunnet presset fra oljeindustrien og boligsektoren. Investeringer i miljøtiltak kjennetegnes ved at de i liten grad vil øke inntjeningen og bedre driftsresultatet. Det er derfor viktig at en har mulighet til å sette inn virkemiddel som bidrar til å redusere den økonomiske belastningen ved investeringen.

For å bidra til å nå målene om økt matproduksjon, noe som betinger økt produksjonskapasitet, kan innføring av et bio-/jordfond etter mønster av skogfondet være et målrettet og treffsikkert virkemiddel. Norges Bondelag mener utfordringene i jordbruket i stor grad kan sammenlignes med det som var bakgrunn for at det ble etablert en skogfondordning. Behovet for fremtidige investeringer er stort, og fondsavsetning med skattefordel vil være et viktig tiltak for å øke egenkapitalfinansieringen av investeringene.

Realisasjonsgevinster ved salg av fast eiendom – kapitalinntekt eller næringsinntekt?

En av de store endringene ved innføring av skattereformen i 2006 var at realisasjonsgevinster nå inngår ved beregning av personinntekten dersom arealet som realiseres er en del av en eiendom i aktiv drift. I landbruket har dette fått store negative konsekvenser for mange, ettersom en betydelig mindre andel av inntekten fra realisasjoner kan reinvesteres i næringsvirksomheten.

Vi ser dessverre stadig oftere at denne regelen er med på å motivere aktive bønder til å avslutte næringsvirksomheten. Dersom drifta er avviklet og en noe senere selger tomt/areal, vil gevinsten beskattes som kapitalinntekt med 28 prosent. Selger en mens en har aktiv drift, kan gevinsten bli beskattet med opptil 51 prosent. Dette viser tydelig hvor uheldig endringen i skattereformen har slått ut. Norges Bondelag ber finanskomiteen bidra til å endre disse reglene, slik at skattesystemet motiverer til investering fremfor nedlegging.

Utvidet reinvesteringsadgang ved ufrivillig realisasjon

Norges Bondelag ber om at komiteen tar initiativ til å endre skatteloven § 14-70 om betinget skattefritak ved ufrivillig realisasjon, slik at reinvesteringsadgangen utvides og likestilles med reglene om betinget skattefritak ved realisasjon av festet tomt (skattelovens § 14-72). Etter denne bestemmelsen kan det da reinvesteres i annen næringsvirksomhet eller annen inntektsgivende aktivitet. Som følge av endringene i skattereglene er erstatningene ved grunnavståelser i praksis halvert. Det er derfor svært viktig at reinvesteringmuligheten ved ufrivillig realisasjon forbedres.

Norges Bondelag ber finanskomiteen bidra til at

- Det blir etablert en fondsavsetningsordning etter modell av skogfondordningen
- Skattelovens § 14-70 endres, slik at reinvesteringsadgangen utvides og likestilles med reglene for betinget skattefritak ved realisasjon av festet tomt.
- Skattelovens regler endres slik at realisasjonsgevinster beskattes som kapitalinntekt

d) Sosiale rettigheter for selvstendige næringsdrivende***Rentefradraget i foretaksmodellen***

Finansdepartementet har i brev av 12. mars 1998 bekreftet at foretaksmodellen kan redusere muligheten til opptjening av rettigheter i folketrygden. Det ble da antydnet en endring fra påfølgende år. Norges Bondelag beklager at dette viktige temaet fortsatt ikke er løst.

Rentekostnadene i virksomheten skal trekkes fra i foretaksmodellens beregning av personinntekt. I kapitalkrevende virksomheter med lav egenkapital vil en derfor kunne få svært lav – eller ingen beregnet personinntekt. Dette vil være situasjonen for mange som investerer og satser på ei framtid i landbruket. Uten personinntekt mister den næringsdrivende retten til sykepenger, fødselspenger og muligheten til pensjonsopptjening fra folketrygden eller individuelle ordninger. Dette er en alvorlig svakhet ved foretaksmodellen.

Vår dato
18.10.2012

Vår referanse
12/00326-2

Pensjonssparing for næringsdrivende

Selvstendige næringsdrivende kan benytte seg av en frivillig pensjonsspareordning som gir mulighet til å avsette maksimalt 4 prosent av personinntekten mellom 1 G og 6 G med skattefradrag. Vår erfaring tilsier at ordningen er lite brukt. Årsaken til dette er trolig at summen som kan avsettes er for lav. Sett i betraktning det lave inntektsnivået i landbruket er vi bekymret for at mange ved pensjonsalder vil bli minstepensjonister. Da er det desto viktigere å stimulere til privat sparing. Norges Bondelag mener derfor at det nå er nødvendig å øke den maksimale avsetningsprosenten fra 4 prosent til 6 prosent.

Tidligpensjonsordningen i jordbruket og beskatning av pensjonsinntekter

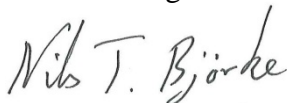
I 2011 ble det innført nye regler for beskatning av pensjonsinntekter. Dette innebar at skattebegrensningsregelen og særfradraget for alder ble fjernet og trygdavgiften økt. Dette ble erstattet av et nytt skattefradrag for pensjonsinntekt. Grunnlaget for beregning av skattefradraget er pensjonsinntekt fra folketrygden samt AFP i offentlig og privat sektor.

”Jordbrukets AFP ordning” er tidligpensjonsordningen i jordbruket (TPO). Denne ordningen ble i sin tid innført med det formål å fremme generasjonsskifter samt å gi en mulighet for bonden til og tre tilbake før fylte 67 år. Pensjonsutbetaling fra denne ordningen inngår ikke i grunnlaget for det nye skattefradraget for pensjonsinntekter. Norges Bondelag antar dette skyldes en misforståelse. Konsekvensen av dette er at bønder som er mottakere av TPO får en mye høyere beskatning enn mottakere av AFP.

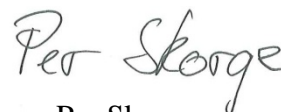
Norges Bondelag mener på bakgrunn av dette at følgende tiltak er nødvendig for å bidra til å sikre personlig næringsdrivende bedre sosiale rettigheter, og ber Finanskomiteen ta initiativ til dette:

- Endre Skattelovens § 12-11, annet ledd bokstav a, endres til: ”Følgende poster kan legges til”.
- Endre Innskuddspensjonslovens § 2-3, annet ledd tredje setning til: ”... kan ikke overstige 6 prosent av vedkommende persons samlede personinntekt fra næringsvirksomhet
- Endre skatteloven § 16-1 til også å inkludere pensjon utbetalt iht. ”Forskrift om tidligpensjon til jordbrukere”.

Med vennlig hilsen

Nils T. Bjørke

Per Skorge